

LUUMÄEN KUNTA
ARVIOINTIKERTOMUS 2024

Tarkastuslautakunta

SISÄLLYS

1. Puheenjohtajan katsaus	2
2. Tarkastuslautakunta 2024.....	2
2.1.Lautakunnan kokoonpano	2
2.2.Lautakunnan työskentely	3
3. Sidonnaisuusrekisteri	4
4. Vuoden 2023 arviointikertomuksen vastausten arviointi	4
5. Luumäen kuntastrategia.....	7
5.1.Strategian arvojen toteutuminen.....	8
5.2.Luumäen nuorisovaltuuston näkemys vuodesta 2024	9
5.3.Luumäen vanhus- ja vammaisneuvoston näkemys vuodesta 2024	10
7. Henkilöstö.....	12
8. Toiminnallisten tavoitteiden toteutumisen arviointi.....	12
8.1.Hallinto	12
8.2.Varhaiskasvatus, esiopetus, opetus ja koulutus	13
8.3.Hyvinvointi- ja terveystavoitteet, hyvinvointikertomus.....	13
8.4.Turvallisuus	14
8.5.Investoinnit.....	14
9. Sisäinen valvonta ja riskien hallinta	15
10.Tarkastuslautakunnan kysymykset kunnanhallitukselle	16
11.Tarkastuslautakunnan esitys valtuustolle	16

1. Puheenjohtajan katsaus

Valtuustokauden viimeinen kokonainen vuosi 2024 piti sisällään yllättäviä käännteitä. Vuosi aloitettiin uuden hyvinvointiaseman peruskiven muurauksella ja se päättyi tilapäisen valiokunnan asettamiseen kunnanjohtajan irtisanomista varten.

Taloudessa varauduttiin pahimpaan. Talousarviota 2024 laadittaessa odotettiin liki 800 000 euron alijäämää. Valtuuston marraskuussa hyväksymän lisätalousarvion jälkeen alijäämää oli vielä n. 645 000 euroa. Loppujen lopuksi tilanne kääntyi kuitenkin reilusti paremmaksi, vuosikate riitti kattamaan suunnitelman mukaiset poistot ja ylijäämää kertyi 598 000 euroa. Lienee onni, ettei valtuusto marraskuussa lähtenyt korottamaan kunnan tuloveroprosenttia vuodelle 2025, vaan piti sen entisellään 8,8 %:ssa.

Alkanut vuosi 2025 tuo mukanaan paljon haasteita uudelle valtuustolle. Millaista talousarviota lähdetään laatimaan seuraavalle vuodelle? Voidaanko laskelmiin luottaa kun vielä ei voida edes varmasti tietää 1.1.2025 voimaan tulleen TE-uudistuksen vaikutuksia kunnan talouteen? Myös uuden hyvinvointiaseman vaikutukset kunnan talouteen näkyvät ensimmäistä kertaa täysinä vasta vuoden 2025 tilinpäätöksessä. Uuden kunnanjohtajan valintaan sentään on aikaa enintään huhtikuun 2026 loppuun asti.

Onnea ja menestystä uudelle valtuustolle!

Luovasti, lämmöllä ja luotettavasti,

Mari Obeng
tarkastuslautakunnan puheenjohtaja

2. Tarkastuslautakunta 2024

2.1. Lautakunnan kokoonpano

Kunnanvaltuusto valitsi kokouksessaan 13.11.2023 tarkastuslautakunnan 1.1.2024 alkavaksi toimikaudeksi varsinaisiksi jäseniksi (ja henkilökohtaisiksi varajäseniksi) seuraavat henkilöt:

Virpi Nurmilaukas	(Joakim Wainonen)
Mari Obeng	(Kai Kaltto)
Johannes Pohjala	(Petra Hedenstam)
Seikku Kaita	(Sami Karvanen)
Virpi Kosonen	(Suvi Vallentin)

Lisäksi valtuusto määräsi Virpi Nurmilaukkaan lautakunnan puheenjohtajaksi ja Mari Obengin varapuheenjohtajaksi.

Kunnanhallituksessa 29.4.2024 todettiin kuitenkin, että puheenjohtajaksi valittu Virpi Nurmilaukas on kunnan palveluksessa eikä siten vaalikelpoinen tarkastuslautakuntaan. Kunnanhallitus päätti esittää valtuustolle, että valtuusto myöntää Virpi Nurmilaukkaalle eron tarkastuslautakunnan jäsenyydestä ja puheenjohtajan tehtävästä, valitsee tarkastuslautakuntaan uuden jäsenen ja määrää lautakunnalle puheenjohtajan.

Kunnanvaltuusto myönsi eron 10.6.2024 Virpi Nurmilaukkaalle tarkastuslautakunnan jäsenyydestä. Anne Marttila-Inkilä valittiin tarkastuslautakunnan jäseneksi ja puheenjohtajaksi määrättiin Mari Obeng ja varapuheenjohtajaksi Anne Marttila-Inkilä.

Kokouksessaan 30.9.2024 kunnanvaltuusto myönsi puolestaan Joakim Wainoselle eron tarkastuslautakunnan varajäsenyydestä ja nimesi Anne Marttila-Inkilälle henkilökohtaiseksi varajäseneksi tarkastuslautakuntaan Juha Rintamäen.

Kokouksessaan 11.11.2024 kunnanvaltuusto päätti edelleen myöntää Johannes Pohjalalle eron hänen luottamustehtävistään sekä valita tarkastuslautakunnan jäseneksi Oskar Pesun.

Tarkastuslautakunnan kokoonpano vuoden 2024 loppuessa oli siten seuraava:

Mari Obeng, pj.	Kai Kaltto, henkilökohtainen varajäsen
Anne Marttila-Inkilä, vpj.	Juha Rintamäki, henkilökohtainen varajäsen
Seikku Kaita, jäsen	Sami Karvanen, henkilökohtainen varajäsen
Virpi Kosonen, jäsen	Suvi Vallentin, henkilökohtainen varajäsen
Oskar Pesu, jäsen	Petra Hedenstam, henkilökohtainen varajäsen

2.2.Lautakunnan työskentely

Tarkastuslautakunnan tehtävänä on arvioida, ovatko valtuuston asettamat toiminnan ja talouden tavoitteet kunnassa ja kuntakonsernissa toteutuneet ja toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla. Lautakunta arvioi myös toimintakertomusta ja sitä, miten strategiaa on onnistuttu toteuttamaan ja ovatko talousarvion tavoitteet strategian mukaisia. Tarkastuslautakunnan on lisäksi seurattava mm. tilintarkastajan tarkastussuunnitelman toteutumista sekä tilintarkastajan tehtävien suorittamista ja sidonnaisuuksien ilmoittamisvelvollisuuden noudattamista.

Tarkastuslautakunta kokoontui vuoden 2024 aikana viisi kertaa. Runsaista henkilövaihdoksista johtuen lautakunnan työskentely pääsi alkuun tavanomaista myöhemmin. Ensimmäinen kokous pidettiin 18.4.2024 silloisen varapuheenjohtajan koolle kutsumana. Tarkastuslautakunnan arviointisuunnitelma oli laadittu vain vuosille 2021-2023, joten vuoden ensimmäisessä kokouksessaan lautakunta päätti arviointisuunnitelman vuosille 2024-2025. Suunnitelman mukaisesti 2024 kuntastrategian toteutumista seurataan erityisesti seuraavilla tehtäväalueilla: hallinto, varhaiskasvatus ja esiopetus, opetus ja koulutus, hyvinvointi- ja terveystavoitteet, turvallisuus ja investoinnit.

Vuoden aikana tarkastuslautakunta on kuullut seuraavia henkilöitä:

- tilintarkastaja Ulla-Maija Tuomelaa tilinpäätöksestä 2023 18.4.2024
- kunnanjohtaja Risto Ala-Heikkaa ajankohtaisista asioista 18.4.2024
- sivistys- ja hyvinvointijohtaja Kai Könöstä, rehtori Pekka Hyväristä, päiväkodinjohtaja Eveliina Mustoa ja hallintojohtaja Kaisa Kausto-Uskia 28.11.2024

Viranhaltijoiden kuulemiset jatkuvat suunnitelman mukaisesti vuonna 2025.

3. Sidonnaisuusrekisteri

Kuntalain 121 §:n 2. momentin 5 kohdan mukaan tarkastuslautakunnan tehtävänä on valvoa 84 §:ssä säädetyn sidonnaisuuksien ilmoittamisvelvollisuuden noudattamista ja saattaa ilmoitukset valtuustolle tiedoksi. Tarkastuslautakunta käsitteli ja hyväksyi kaikki Luumäen kunnalle toimitetut sidonnaisuusilmoitukset 18.4.2024 ja päätti toimittaa ne valtuustolle tiedoksi. Kunnanvaltuusto merkitsi sidonnaisuusilmoitukset tietoonsa saatetuiksi 10.6.2024.

4. Vuoden 2023 arviointikertomuksen vastausten arviointi

Kunnan toiminnan tarkastamisen tarkoitus on toiminnan jatkuva parantaminen. Esitetyillä huomioilla halutaan kohdentaa toimenpiteitä mahdollisiin kehittämistä kaipaaviin osa-alueisiin.

Kunnanvaltuusto on velvoittanut kunnanhallituksen antamaan selvityksen vuoden 2023 arviointikertomuksen esitettyihin kysymyksiin 23.5.2024, §9 tekemällään

päätöksellä. Kysymyksillään tarkastuslautakunta esitti huolensa kunnan yrityselämän kanssa tehtävän yhteistyön edelleen kehittämisestä sekä perheiden viihtyvyydestä ja uusien asukkaiden houkuttelemisesta.

Kunnanvaltuusto on 11.11.2024, § 33 käsitellyt kunnanhallituksen 28.10.2024, § 151 antaman selvityksen. Selvitys on käsitelty tarkastuslautakunnassa 28.11.2024, § 16. Selvityksen oikeudellinen perusta on kuntalain (410/2015) 121 §:n 5. momentin säännös, jonka mukaan kunnanhallitus antaa valtuustolle lausunnon toimenpiteistä, joihin arviointikertomus antaa aihetta.

Tarkastuslautakunnan huomio kunnanhallituksen vastauksiin:

1. Miten yrityselämän kanssa tehtävä yhteistyö (ml. hankintatoimi) aiotaan edelleen kehittää, jotta yritykset voivat asettua ja toimia Luumäellä tuoden työpaikkoja ja verotuloja?

Kunnanhallituksen vastauksen mukaan hankinnoissa pyritään huomioimaan paikalliset yritykset hankintalain mahdollistamilla tavoilla.

Tarkastuslautakunta katsoo, että paikallisten toimijoiden huomioiminen kilpailulutustilanteissa on haasteellista mikäli pisteytyksessä kokonaistaloudellisesti edullisimman tarjouksen osa-alueissa vertailupisteet painottuvat liikaa hintaan laadun kustannuksella. Tarkastuslautakunta katsoo, että myös paikallistuntemukselle on annettava painoarvo. Hankinnan kohteen kuvauksessa voidaan huomioida sosiaalisia ja myös ympäristönäkökohtia, mikä saattaisi tuoda uusia mahdollisuuksia kilpailutuksiin.

Kunnanhallituksen selvityksen mukaan yrityksille järjestetään säännöllisesti infotilaisuuksia, joissa on kuultu ulkopuolisia asiantuntijoita, ja yhteistyö Luumäen Yrittäjien ja Etelä-Karjalan Yrittäjien kanssa on aktiivista. Luumäki sijoittui toiseksi Etelä-Karjalan kunnista Suomen Yrittäjien vuonna 2024 toteuttamassa kuntabarometri-tutkimuksessa, jossa yrittäjiltä tiedusteltiin mm. kunnan hankintatoimen toimivuutta.

Tarkastuslautakunta katsoo, että yhteistyö yrittäjien ja kunnan välillä on ollut toimivaa ja avointa. Yrittäjille järjestettävät tilaisuudet tarjoavat mahdollisuuden verkostoitumiseen ja yhteistyön kehittämiseen ja tiivistämiseen niin kunnan kuin toisten yrittäjienkin välillä. Huomioitavaa kuitenkin on, että osallistujamäärät ovat vähentyneet. Tarkastuslautakunta kannustaa aktiivisen toiminnan jatkamista vähintään samanlaisessa mittakaavassa. Kunnan rooli on ratkaiseva ja kunnan tulee toimia yhteistyön veturina ja koollekutsujana elinvoiman ja yhteistyön kehittämisessä.

Tarkastuslautakunnalle kunnan sijoittuminen yrittäjien kuntabarometritutkimuksessa toiseksi Etelä-Karjalan kunnista, antaa myös

viestiä siitä, että asioita on tehty oikein kunnassamme ja yrittäjien tyytyväisyys suhteellisen hyvällä tasolla. Tavoite tulee kuitenkin nostaa korkeammalle. Jatkuva vuoropuhelu ja kehityshakuinen ote kunnan ja yritysten välillä tiivistää yhteistyötä ja vahvuuksien kirkastaminen lisää motivaatiota.

2. Miten varmistetaan perheiden viihtyvyys ja houkutellaan uusia asukkaita?

Kunnanhallituksen mukaan hyvätasoiset palvelut kunnassa ovat erittäin tärkeitä. Esimerkiksi uuden hyvinvointiaseman valmistuminen mahdollistaa laadukkaat terveys- ja hyvinvointipalvelut tuleviksi vuosiksi.

Kunnanhallitus toteaa myös, että laadukkaat ja saavutettavat varhaiskasvatus- ja perusopetuspalvelut yhdessä kohtuuhintaisen asumisen kanssa ovat tärkeitä nuorille perheille muuttopäätökseen vaikuttavia seikkoja.

Esimerkkeinä asianmukaisista, terveistä ja ajanmukaisista opetustiloista kunnanhallitus antaa Taavetin koulukeskuksen peruskorjauksen. Myös Jurvalan alueen varhaiskasvatus- ja perusopetuspalvelut ja kirjastopalvelut nähdään tärkeänä osana palvelutarjontaa, koska Jurvalan alue nähdään erityisesti sivistystoimen näkökulmasta kunnan kasvupotentiaalisimpana alueena.

Hyvä ja edullinen asunto- ja tonttitarjonta sekä toimivat tietoliikenneyhteydet kunnanhallitus näkee kunnan veto- ja pitovoimatekijöinä samoin liikunta- ja kulttuuripalvelut.

Kunnanhallituksen vastauksessa nostetaan merkittäväksi tekijäksi myös tiedottaminen ja markkinointi ja sitä kautta vaikuttaminen kuntaimagoon. Tarkastuslautakunta näkee, että jokainen, erityisesti valtuutettu, voi vahvistaa kuntaimagoa positiivisella ja yhteishenkeä vahvistavalla viestinnällä.

Tarkastuslautakunta toteaa, että perheiden muuttopäätökseen vaikuttaa kuitenkin merkittäväällä tavalla vanhempien työpaikat ja toimeentulo. Yritysten toimintaedellytysten ja uusien työpaikkojen luominen niin omassa kunnassa kuin koko maakunnassa ovat perusedellytys uusien asukkaiden saamiseksi kuntaan. Koko maakunnan positiivinen kehitys on myös ehdottomasti Luumäen etu.

5. Luumäen kuntastrategia

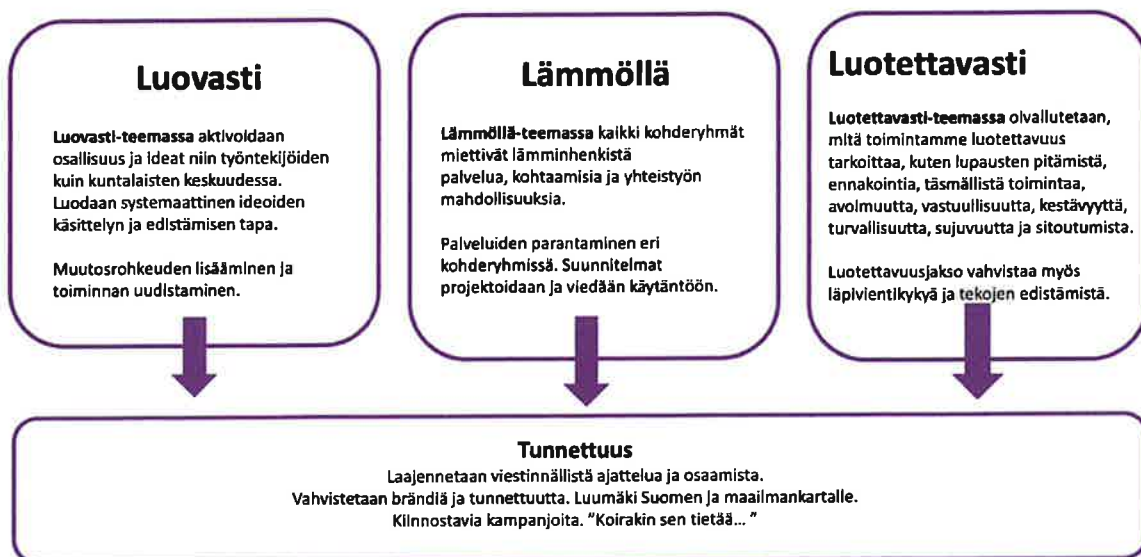
Luumäen kuntastrategian arvot ovat luovasti, lämmöllä ja luotettavasti. Arvojen kautta, viestinnällä ja markkinoinnilla sekä viihtyisän kunnan luomisella, on tavoitteena tehdä Luumäki tunnetuksi.

Luovasti -teemassa aktivoidaan osallisuus ja ideat niin työntekijöiden kuin kuntalaisten keskuudessa. Luodaan systemaattinen ideoiden käsittelyn ja edistämisen tapa. Kantavana ajatuksena on muutosrohkeuden lisääminen ja toiminnan uudistaminen.

Lämmöllä -teemassa kaikki kohderyhmät miettivät lämminhenkistä palvelua, kohtaamisia ja yhteistyön mahdollisuuksia. Tavoitteena on palveluiden parantaminen eri kohderyhmissä. Suunnitelmat projektoidaan ja viedään käytäntöön.

Luotettavasti -teemassa oivallutetaan, mitä toiminnan luotettavuus tarkoittaa, kuten lupausten pitämistä, ennakkointia, täsmällistä toimintaa, avoimuutta, vastuullisuutta, kestävyyttä, turvallisuutta, sujuvuutta ja sitoutumista. Luotettavuusjakso vahvistaa myös läpivientikykyä ja tekojen edistämistä.

TOTEUTAMME OSALLISTAEN STRATEGIA - JA ARVOTEEMAT NÄKYVIKSI ARJESSA JA TOIMINNASSA

Kuvakaappaus Luumäen kunnan strategian kirkastuksesta.

5.1.Strategian arvojen toteutuminen

Strategian toteutumiseen on Luumäen kunnassa laadittu joukko mittareita, jotka löytyvät Luumäen kunnan sivuilta Strategioiden ja suunnitelmien alta. Tarkastuslautakunta on käynyt läpi alla olevat mittarit arvioidessaan strategian arvojen toteutumista vuonna 2024.

Hyöty	Tilanne 2024
Muuttovoitto Sisään- vs. ulosmuutto	Vuoden aikana muuttoliike kuntaan päin oli kolme henkilöä enemmän kuin kunnasta pois muuttaneita.
Yritysten määrä kasvu	Yritysten määrässä ja toiminnassa ei tapahtunut merkittäviä muutoksia. Työpaikkoja oli 1172, joista palvelujen työpaikkojen osuus oli suurin 62,8%. Työpaikkaomavaraisuusaste oli 70,6%.
Ideamittarit: henkilöstö kasvaa	Henkilöstön määrä väheni vuoden aikana 11 henkilöllä, joista 10 vakinaista.
Idea- ja osallistumismittarit: asukkaat kasvaa	Kunnan asukasluku pienenee edelleen, laskua edelliseen vuoteen verrattuna 37 henkilöä. Huolimatta useista toimenpiteistä uusien asukkaiden houkuttelemiseksi kuntaan, muuttoliike on ollut vähäistä.
Medianäkyvyys kasvaa	Kotkaniemi-foorumi on vuosittain saanut merkittävää alueellista ja valtakunnallista näkyvyyttä mielenkiintoisten aiheiden ja vierailijoiden ansiosta. Kaikkiaan Luumäestä oli verkkomediassa yhteensä 790 mainintaa. Loppuvuodesta uutisoitiin monissa eri medioissa kunnanjohtajan erottamisprosessin käynnistämisestä, eikä uutisointi aina ollut positiivista.
Työntekijäkokemus paranee	Keväällä työterveyspalvelujen tuottaja vaihtui ja palvelu laajennettiin koskemaan myös sairaudenhoitoa. Tämä on saanut hyvää palautetta henkilöstöltä.
Työntekijäpoissaolot pienenee	Tyky- toimintaan yhdessä työnantajan ja työntekijöiden kanssa on panostettu aiempaa enemmän. Myös Mielen huoli -palvelu on sisällytetty työterveyshuoltoon. Tämä on erityisen tärkeää psyykkisen kuormituksen vähentämiseksi.
Työllisyys paranee	Työttömien määrä on lisääntynyt vuodessa 10 henkilöä. Positiivista on, että nuorisotyöttömyys on vähentynyt.

Hyöty	Tilanne 2024
Koulutustaso nousee	Oppivelvollisuuden nostaminen 18 vuoteen on saanut nuoria hakeutumaan kouluihin. Silti osa nuorista on jäänyt vaille koulutuspaikkaa.
Kestävän kehityksen keskeiset mittarit paranevat	Vuoden lopussa valmistui ilmastosuunnitelma yhtä aikaa viiden muun kunnan kanssa. Tavoitteena kasvihuonekaasupäästöjen vähentäminen eri toimenpiteillä.

Seuraavaa kuntastrategiaa mietittäessä lienee paikallaan samalla pohtia ovatko mittarit sopivia ja riittävän selkeitä kuvaamaan strategian toteutumisen onnistumista. Esimerkiksi alaikäisten määrän vähentyessä ja sivistystoimen ollessa suurin työllistäjä, ei henkilöstön määrää voitane käyttää luotettavana ideamittarina.

5.2. Luumäen nuorisovaltuuston näkemys vuodesta 2024

Strategian toteutumisen onnistumisesta kysyttiin nuorisovaltuustolta. Toteutumista arvioitiin strategian kolmen arvoteman kautta. Kunkin teeman kohdalla kysyttiin seuraavat kysymykset:

- Missä asioissa näette, että teeman toteuttamisessa on onnistuttu?
- Missä on vielä kehittämistä?
- Mitä riskejä näette?

Luovasti

Nuorisovaltuusto on saanut aktiivisella toiminnallaan kerättyä mielipiteitä ja palautteita luumäkeläisiltä nuorilta. Nuorisovaltuuston jäsenet ovat olleet paikalla edustamassa ja kertomassa toiminnastaan perinteisessä Syysjyräyksessä, seuratalo Joukolassa syksyllä 2024.

Nuorisovaltuusto antoi myös kannatusta Commuapp -sovellukselle.

Nuorisovaltuustosta on mukana myös yksi jäsen maakunnallisessa nuorisovaltuustossa edustamassa Luumäen kuntaa. On erittäin hyvä asia saada ääntä ja tulla kuulluksi myös oman kunnan ulkopuolella.

Lämmöllä

Nuorisolta saatiin Syysjyräyksen aikana tärkeitä palautteita toivelaatikkoon sekä ideoita ja toiveita mitä nuoriso haluaisi kunnasta löytyvän. Kyseisiä

asioita on nostettu esille ja käyty läpi sekä viety viestiä eteenpäin nuorisovaltuuston kautta.

Toiveita oli esimerkiksi uimarannoille hyppytornit, joita nuorisovaltuuston edustajat ovat tiedustelleet tekniseltä johtajalta. Myös toiveita on uusista leikkipuistoista, keppihevosmaasta, kamppailulajeille sopivasta alustasta sekä tarrabileistä.

Nuorisovaltuusto kustansi myös puolet nuorempien lasten taikashowsta syysjyräyksessä.

Luotettavasti

Nuorisovaltuusto on jalkautunut ja päässyt jakamaan nuorille heijastimia kouluissa syksyllä 2024.

Nuorisovaltuustolla on kartoitus käynnissä saadakseen lisää jäseniä nuorisovaltuustoon. Niin kuin yleensäkin nuorison toiminnassa, vaihtuvuus on melko suurta, mutta pääasia että toimintaa on ja yhteisöllisyyttä riittää.

5.3.Luumäen vanhus- ja vammaisneuvoston näkemys vuodesta 2024

Strategian toteutumisen onnistumisesta kysyttiin samanlaisella kyselyllä myös vanhus- ja vammaisneuvostolta.

Luovasti

Neuvosto näki, että kunnassa on haettu uusia ratkaisuja ja toimintatapoja ikäihmisten toimintakyvyn vahvistamiseksi kuten penkkilenkki, happihyppely, (yhdessä seurakunnan kanssa) ja maksuttomat kuntosaliryhmät. Laaja-alaista yhteistyötä on tehty kunnan eri organisaatioiden ja muiden toimijoiden kanssa ja liikuntaneuvontaa yhteistyössä Ekhvan kanssa. Vanhus- ja vammaisneuvosto pitää tärkeänä uusien toimintatapojen testausta ja on sen vuoksi suositellut kunnalle Commu -mobiilisovellusta, joka otettiin käyttöön vuoden 2025 alussa.

Kehittämistä nähdään vielä kunnan tiedottamisessa. Riskeinä nähdään se, ettei kunnassa toimi yhtään vammaisjärjestöä ja että mobiilisovellus vaatii älylaitteen.

Lämmöllä

Lämmöllä -teemaa on onnistuttu toteuttamaan vahvistamalla yhteisöllisyyttä ja osallisuutta esimerkiksi Kirjastoystävä -toiminnalla, tapahtumilla (kuten vanhustenviikko, jolloin lapset vierailivat Valli- ja Mäntykodilla), ikäihmisten ohjelmallisen, esteettömän Kotkaniemivierailun mahdollistamisella ja vuoden ikäihmisen valinnan kautta.

Vanhusneuvosto oli huolissaan, että toiminnan järjestäminen painottuu vain harvojen aktiivien harteille. Internet-kyselyihin puolestaan on vaikea vastata ilman älylaitteita tai niiden käytön osaamista.

Luotettavasti

Tämän strategian teeman arvoja on onnistuttu toteuttamaan mm. panostamalla useamman vuoden ajan turvallisen asumisen ja liikkumisen ennakointiin. Tätä varten on perustettu Pysytään pystyssä -ryhmiä, jaettu liukuesteitä sekä heijastinvaljaita ja annettu digitukea. Pysytään pystyssä -ryhmiin asiakkaat ohjautuvat kuitenkin hyvinvointiaseman kautta, missä nähdään riskejä.

6. Taloudellisten tavoitteiden toteutumisen arviointi

Puukaupoista ja maa-alueiden myynnistä saatiin liki 200 000 euroa enemmän, kuin oli budjetoitu. Toimintatuotoiksi lasketaan myös valtionverotuksesta maksetut kotouttamiskorvaukset. Yhteensä toimintatuotot olivat n. 475 000 euroa budjetoitua suuremmat.

Myös verotuloja oli lähes 160 000 euroa ennakoitua enemmän. Rahoitustuotot jäivät budjetista yli 200 000 euroa ja valtionosuudet yli 30 000 euroa budjetista. Kulupuoella jäätiin budjetista yli 900 000 euroa, joten kokonaisuudessaan toteuma oli 1 250 000 euroa talousarviota ja lisätalousarviota parempi.

Kokonaisuutena budjetin toteutuminen ei ole vain pysynyt hyvin kurissa, vaan päätynyt plussan puolelle. Ikävä kyllä merkittävä osa tästä hyvästä tuloksesta hupennee vuoden 2025 aikana vesitorniprojektiin, joka siirtyi vuodelta 2024 menetelmien uudelleenarvioinnin vuoksi.

7. Henkilöstö

Luumäen kunnalla oli vuoden 2024 lopussa henkilöstöä 156 henkeä, joista vakinaisia oli 114. Henkilöstön määrä on supistunut edellisestä vuodesta 11 hengellä. Valtaosa työskentelee kokoaikaisesti, ja selvä enemmistö on naisia. Keski-ikä on lähes 50 vuotta. Kunnan suurin työllistäjä on sivistystoimi, jossa henkilöstövähennykset ovat ymmärrettävä seuraus oppilasmäärien pienentyessä.

Vuoden aikana tehtiin uudistuksia henkilöstön työterveyspalvelujen järjestämiseen. Palveluiden laajentaminen sairaudenhoitoon on saanut hyvää palautetta henkilöstöltä. Henkilöstökulut toteutuivat 10 % talousarviota pienempinä.

Kunnanhallitus hyväksyi toukokuussa 2024 Luumäen kunnan henkilöstöä koskevan tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelman vuosille 2024 - 2025. Suunnitelmaan sisältyy mm. ohjeistusta syrjinnän, häirinnän ja epäasiallisen käyttäytymisen tunnistamiseen ja siihen puuttumiseen. Tarkastuslautakunta kuitenkin katsoo, että seuraavaa tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelmaa laadittaessa olisi hyvä kiinnittää vielä enemmän huomiota siihen, miten kyseisissä tilanteissa toimitaan ja laatia asiaan yksiselitteinen ja helposti koko henkilöstön löydettävissä oleva ohjeistus.

Vuoden 2024 loppupuolella teetettiin myös henkilöstön tyytyväisyyskysely. Tulokset olivat hyvällä tasolla.

Vuoden aikana tehty hallintosäännön päivitys oli tarpeen selventämään henkilöstön, erityisesti johtoryhmän, tehtäviä ja vastuita vastaamaan nykyisen kuntalainsäädännön kunnalle asettamia tehtäviä.

8. Toiminnallisten tavoitteiden toteutumisen arviointi

8.1. Hallinto

Luumäen kunnan hallinnon, tarkemmin kunnanvaltuuston, kunnanhallituksen ja hallintopalveluiden, tavoitteiksi oli vuodelle 2024 asetettu toiminnan uudistamista, osallisuuden edistämistä, positiivisen tunnettuuden kasvattamista ja palveluiden parantamista eri kohderyhmissä.

Monessa suhteessa vuoden aikana onnistuttiin tavoitteiden toteuttamisessa. Hallintosääntö saatiin uudistettua, Kotkaniemi-foorumista uutisoitiin valtakunnallisesti kattavasti, matkailustrategia saatiin laadittua ja kuntaan

muuttoliikekin oli positiivinen. Myös tiedonhallinnan ja taloushallinnon työkaluja saatiin otettua käyttöön ja työ niiden parissa jatkuu 2025.

Kuntalaisten osallisuuden edistämisessä on kuitenkin yhä parantamisen varaa. Kunnanjohtajan erottamiseen johtanut prosessi ja siihen liittyneen päätöksenteon avoimuuden puute sai kuntalaisten taholta etenkin sosiaalisessa mediassa runsaasti kritiikkiä, vaikka kunnanhallituksen ja -valtuuston päätöksistä sinänsä uutisoitiinkin tavanomaiseen tapaan tiedotteilla. Osaltaan prosessi kasvatti myös Luumäen tunnettuutta, mutta ei tavoitteen mukaista positiivista tunnettuutta.

8.2.Varhaiskasvatus, esiopetus, opetus ja koulutus

Tarkastuslautakunta näkee, että sivistys- ja hyvinvointilautakunnan alaiset toiminnot ovat hyvällä tasolla kunnassamme. Toimialat ovat järjestäneet useita asiakastyytyväisyyskyselyitä, joissa palaute on ollut hyvin positiivista. Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen on huomioitu tavoitteissa ja tavoitteisiin on päästy useilla mittareilla. Myös kiinteä yhteistyö hyvinvointialueen, lähikuntien ja eri toimijoiden kanssa on aktiivista.

Tarkastuslautakunta huomioi erityisesti varhaiskasvatuksen asiakastyytyväisyyspalautteen, joka on vähintäänkin hyvällä tasolla ja henkilöstön pätevyystaso on valtakunnan tason yläpuolella.

Tarkastuslautakunta kiinnittää erityistä huomiota huolestuttavaan oppilasmääräennusteeseen, jonka mukaan oppilasmäärä kunnassamme vähenee vuoteen 2030 mennessä 29,3%. Oppilasmääräennusteen lasku on niin merkittävä, että vaatii päättäjiltä vakavaa pohdintaa mm. tulevaisuuden tilaratkaisujen suhteen.

8.3.Hyvinvointi- ja terveystavoitteet, hyvinvointikertomus

Tarkastuslautakunta on tyytyväinen hyvinvoinnin edistämisen tasoon kunnassa. On nähtävissä, että kuntastrategia ohjaa vahvasti suunnitelmaa, ja hyvinvoinnin edistämisen toimenpiteet ovat suunnitelmallisia, aikataulutettuja ja huomioivat kaikki ikäryhmät. Myös mahdolliset kehittämiskohteet on tiedostettu ja havaittu. Hyteindikaattorit ovat hyvällä tasolla hallintoaloittain.

Havaitut kehittämiskohteet hyvinvointiraportin mukaan ovat mm. viranhaltijoiden osallistuminen vaikutusten ennakkoarviointiin liikunnan osalta, kaatumisten/putoamisten ehkäisy sekä kunnan toimet kulttuuritoimeen osallistumisen madaltamiseksi (Kaikukortti-kokeilu).

Kouluruokailun kesto ja aloitusajankohta eivät vastaa täysin valtakunnallisia suosituksia.

Tarkastuslautakunta kiinnittää huomiota kouluterveyskyselyssä (8-9 lk) esille nousseisiin nuorten turvattomuuden tunteisiin sekä mielenterveyden haasteisiin, joita koki yli 20 % vastaajista. Kaikki mielenterveyden vahvistamista ja edistämistä lisäävät toimenpiteet kaikissa ikäryhmissä on erityisen merkityksellinen ja tärkeä asia niin yksilö- kuin yhteiskunnallisellakin tasolla. Tämä onkin nähtävissä hyvinvointisuunnitelmaan nostettuna kärkiteemana.

Tarkastuslautakunta huomioi myös, että koulutuksen ulkopuolelle jääviä nuoria kunnassamme on 6,6%. Nuorten syrjäytymisen ehkäiseminen on vakavasti otettava asia ja inhimillinen tragedia, johon yhteiskunnan on vaikea löytää ratkaisuja. Syyt ovat usein ylisukupolvisia ja muutenkin moninaisia. Perheiden tukeminen ja lisäpanostukset siihen voidaan nähdä tulevaisuusinvestointina.

8.4. Turvallisuus

Ainoa suoranaisesti turvallisuusasiaksi kirjattu toimenpide vuonna 2024 on kunnan kriisiviestintäohjeen päivitys. Itse ohje on salainen ja esimerkiksi haku kunnan sivuilta avainsanalla "kriisiviestintä" antaa linkin vain tähän salaisen dokumentin olemassaoloon. Laajemmin hakemalla löytyy kuntalaisille tarkoitettua viestintää yksi artikkeli vuodelta 2022, jonka olennainen sisältö on, että kriisiviestinnän hoitaa alue (joka siis kirjoittamishetkellä tarkoitti aluepelastuslaitosta Lappeenrannassa). Tarkastuslautakunta katsoo, että kuntalaisille voisi olla tarjolla selkeämpääkin esitietoa varautumiseen ja kriisiviestintään, jotta tieto osattaisiin hakea mahdollisen tilanteen eskaloituessa.

Lappeenrannan seudun päivitettyä liikenneturvallisuussuunnitelman toimenpideohjelmia on lähdetty toteuttamaan kunnassa lähes sellaisenaan.

8.5. Investoinnit

Vuoden 2024 suurin ja tärkein investointi oli uusi hyvinvointiasema. Samalla kunnostettiin vanhalta hyvinvointiasemalta poismuuttavalle kehitysvammaisten päivätoiminnalle tilat kunnantalolle ja eläinlääkärille Taavetin kirjaston yhteyteen. Nämä kaikki investoinnit sujuivat aikataulussa ja pysyivät budjetissa tai jopa alittivat sen.

Jäähallin ja koulukeskuksen kellarin korjaukset valmistuivat, joskin

koulukeskuksen osalta selvitystyö jatkuu ja tulevaisuutta arvioidaan myöhemmin.

Vesihuollon osalta budjetoitu vesitornin korjaus jäi toteutumatta, koska koko ratkaisu menee uuteen harkintaan; korjaaminen näyttää huonolta vaihtoehdolta joko uuden vesitornin tai kokonaan erilaisen toteutuksen rakentamiselle.

Kokonaisuudessaan investointibudjetista jäi käyttämättä reilu miljoona euroa. Toteumatta jääneistä investoinneista suurin osa siirtyy seuraavalle vuodelle.

9. Sisäinen valvonta ja riskien hallinta

Luumäen kunnan 1.12.2024 voimaan astunut hallintosääntö (luku 12, pykälät 89 ja 90) määrittelee kunnanhallituksen, lautakuntien sekä viranhaltijoiden ja esihenkilöiden sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tehtävät ja vastuut.

Tarkastuslautakunta näkee, että toimintakertomuksessa on kattavasti selostettu sisäisen valvonnan sekä riskienhallinnan keskeisimmät riskit, huomiot sekä kehittämistarpeet.

Tarkastuslautakunta nostaa esille kiinteistöstrategian tarpeellisuuden sekä kuntakonsernin mittavan korjausvelan ja asuntokannan. Riskinä on otettava huomioon myös rahoituslaitosten varovainen rahoituspolitiikka ja varovaisuus luotonannossa esim. vuokrataloyhtiöille.

Kunnalla on merkittävä sijoitusomaisuus. Maailman epävakaus ja markkinoiden arvaamattomuus tuo myös kunnan sijoitusomaisuutta ajatellen merkittävän riskin. Tarkastuslautakunta nostaa esille, että sijoitusstrategian päivitys lienee tarpeellinen heti tulevan valtuustokauden alussa.

Tarkastuslautakunta huomioi toimintakertomuksessa esille nostetut tiedonhallintalain vaatimukset. Kunnalle voi olla haaste vastata niukalla resurssilla Tietosuojavaltuutetun toimiston seurantaan ja kiristyviin vaatimuksiin ja velvoitteisiin siitähän huolimatta, että toimenpiteitä ja prosesseja on jatkuvasti kehitetty kunnassamme mm. ajantasaisella asianhallintajärjestelmällä sekä digiturvamalli-järjestelmällä. Puutteet tietoturvaan liittyvissä prosesseissa voivat pahimmillaan johtaa myös taloudellisiin menetyksiin kunnalle.

Todetaan myös, että riskienhallinnan ja sisäisen valvonnan ohjeistuksen ja käytäntöjen uudistaminen on vielä kesken ja työn valmistuttua tulee vaatimaan myös henkilöstön kouluttamista.

10. Tarkastuslautakunnan kysymykset kunnanhallitukselle

Tarkastuslautakunta pyytää kunnanhallitusta ottamaan kantaa seuraaviin kysymyksiin siten, että vastaukset ovat valtuuston käsiteltävinä 31.12.2025 mennessä:

1. Vanhusneuvostolta nousi huoli siitä, että toiminnan järjestäminen kunnassa on harvojen vastuulla. Miten tuetaan kolmannen sektorin toimijoita paikkakunnalla?
2. Miten voitaisiin lisätä päätöksenteon avoimuutta entisestään ja edistää kuntalaisten osallisuuden tunnetta? Onko tiedotuspolitiikka, tiedottamisvastuut ja roolit riittävän selkeät?
3. Miten kunta varautuu asunto- ja tonttikysynnän mahdolliseen vilkastumiseen maakuntaan suunniteltujen investointien johdosta? Miten tilannetta ennakoidaan, jotta investointien varmistuessa ollaan jo valmiina markkinoimaan ja ottamaan vastaan ja palvelemaan mahdollisia uusia asukkaita ja lapsiperheitä?
4. Mikä on valtuuston strategia ja toimenpiteet kunnan suorassa omistuksessa olevien asuntojen suhteen?

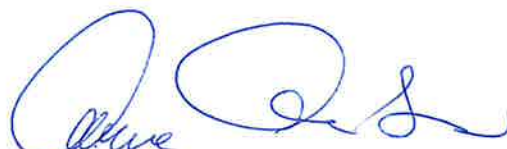
11. Tarkastuslautakunnan esitys valtuustolle

Tarkastuslautakunta jättää arviointikertomuksen vuodelta 2024 valtuustolle käsiteltäväksi ja esittää, että valtuusto pyytää arviointikertomuksessa esitetyistä havainnoista hallituksen selvitykset niin, että ne voidaan käsitellä valtuustossa 31.12.2025 mennessä ja toimittaa selvitykset myös tarkastuslautakunnalle.

13.5.2025

Luumäen kunnan tarkastuslautakunta

Mari Obeng, puheenjohtaja

Anne Marttila-Inkilä, varapuheenjohtaja

Virpi Kosonen, jäsen

Seikku Kaita, jäsen

Oskar Pesu, Jäsen